

FINANCIAL ADMINISTRATION IN INDIA

Semester-IV

Time Allowed : 3 Hours]

Note : Attempt **two** questions each from Section A and B carrying 12 marks each and the entire Section C consisting of 9 short answer type questions carrying 2 marks each.

[Maximum Marks : 75

Section - A

1. Discuss the meaning and significance of financial administration.
2. What is Performance Budget ? Discuss its advantages and disadvantages.
3. Define Budget. Discuss the various principles of sound budget making.
4. How is Budget passed or enacted in the Indian Parliament ? Describe.

Section - B

5. Discuss the composition and functions of Finance commission.
6. Critically examine the Parliamentary Control over finance in India.
7. Make a critical appraisal of the financial relations between Union and the State in India.
8. How is Comptroller and Auditor General of India appointed ? Make a critical evaluation of his power, functions and role.

Section - C (Compulsory)

9. Write answer to each of the following questions in 50 words i.e. 7-8 lines. All question are compulsory.
 - (a) Give two definitions of budget.
 - (b) Write three principles of budget making.
 - (c) What are preliminary estimates ?
 - (d) What are supplementary grants ?
 - (e) Name the departments into which Union Ministry of Finance is organized.
 - (f) What does Article 360 relates to ?
 - (g) How does Public Accounts Committee exercise control over finances in India ?
 - (h) How is Comptroller and Auditor General of India removed from his office ?
 - (i) Why should budgeting be done on the basis of gross and not net income ?

Punjabi Version

ਨੋਟ : ਭਾਗ ਓ ਅਤੇ ਅ ਵਿਚ ਦੋ-ਦੋ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਕਰੋ। ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦੇ 12 ਅੰਕ ਹਨ। ਭਾਗ ਬ ਸਾਰਾ ਕਰੋ। ਇਸ ਵਿਚ 9 ਸੰਖੇਪ ਉੱਤਰ ਵਾਲੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 3-3 ਅੰਕ ਦੇ ਹਨ।

ਭਾਗ - ਓ

1. ਵਿੱਤੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਅਰਥ ਅਤੇ ਮਹੱਤਤਾ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
2. ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਬਜਟ ਕੀ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ? ਉਸ ਦੇ ਗੁਣ ਅਤੇ ਘਾਟਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
3. ਬਜਟ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਲਿਖੋ। ਇਕ ਚੰਗੇ ਬਜਟ ਦੇ ਨਿਰਮਾਣ ਲਈ ਵਿਭਿੰਨ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
4. ਭਾਰਤੀ ਸੰਸਦ ਵਿਚ ਬਜਟ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ? ਵਰਣਨ ਕਰੋ।

ਭਾਗ - ਅ

5. ਵਿੱਤ ਆਯੋਗ ਦੀ ਬਣਤਰ ਅਤੇ ਕਾਰਜਾਂ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰੋ।
6. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਿੱਤ ਉੱਤੇ ਸੰਸਦੀ ਕੰਟਰੋਲ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਨਿਰੀਖਣ ਕਰੋ।
7. ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਸੰਘ ਅਤੇ ਰਾਜਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿੱਤੀ ਸੰਬੰਧਾਂ ਦਾ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰੋ।
8. ਭਾਰਤ ਦੇ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ ਦੀ ਨਿਯੁਕਤੀ ਕਿਵੇਂ ਹੁੰਦੀ ? ਉਸ ਦੀਆਂ ਸ਼ਕਤੀਆਂ, ਕਾਰਜਾਂ ਅਤੇ ਭੂਮਿਕਾ ਦੀ ਆਲੋਚਨਾਤਮਕ ਪੜਤਾਲ ਕਰੋ।

ਭਾਗ - ਬ (ਲਾਜ਼ਮੀ)

9. ਹਰੇਕ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਦਾ ਉੱਤਰ 50 ਸ਼ਬਦਾਂ ਜਾਂ 7-8 ਸੱਤਰਾਂ ਵਿਚ ਲਿਖੋ। ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਲਾਜ਼ਮੀ ਹਨ।
 - (a) ਬਜਟ ਦੀਆਂ ਦੋ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਲਿਖੋ।
 - (b) ਬਜਟ ਨਿਰਮਾਣ ਦੇ ਤਿੰਨ ਸਿਧਾਂਤ ਲਿਖੋ।
 - (c) ਅਰੰਭਕ ਅਨੁਮਾਨ ਕੀ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ?
 - (d) ਪੂਰਕ ਗਰਾਂਟਾਂ ਕੀ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ ?
 - (e) ਸੋਧੀ ਵਿੱਤ ਮੰਤਰਾਲੇ ਕਿਹੜੇ ਵਿਭਾਗਾਂ ਵਿਚ ਸੰਗਠਿਤ ਹੈ ?
 - (f) ਧਾਰਾ 360 ਕਿਸ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਤ ਹੈ ?
 - (g) ਭਾਰਤ ਵਿਚ ਵਿੱਤ ਉੱਤੇ ਲੋਕ ਲੇਖਾ ਕਮੇਟੀ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਕੰਟਰੋਲ ਰੱਖਦੀ ਹੈ ?
 - (h) ਭਾਰਤ ਦਾ ਕੰਪਟਰੋਲਰ ਅਤੇ ਆਡੀਟਰ ਜਨਰਲ ਨੂੰ ਪਦਵੀ ਤੋਂ ਕਿਸ ਪ੍ਰਕਾਰ ਹਟਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ?
 - (i) ਬਜਟ ਦਾ ਨਿਰਮਾਣ ਅਸਲ ਆਮਦਨ ਦੀ ਬਜਾਏ ਕੁਲ ਆਮਦਨ ਤੇ ਕਿਉਂ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ?